

Het is een hardnekkig misverstand dat er een recht bestaat op euthanasie

Peter Gerlagh – 01/09/16, 13:45

Er is een groot misverstand over euthanasie. Namelijk dat er een recht op euthanasie zou bestaan. Dat laat de reactie van Rini de Vos zien (lezersreacties, 26 augustus) op het opinieartikel van publicist Annemarieke van der Woude ('Zo perfect is euthanasiewet echt niet', 25 augustus).

De euthanasiewet is niet bedoeld om voor patiënten een recht op euthanasie te regelen, maar om artsen de mogelijkheid te geven onder strikte voorwaarden euthanasie toe te passen zonder zich voor een misdrijf te moeten verantwoorden.

Een arts is opgeleid om de gezondheid van zijn/haar patiënt te bevorderen of te herstellen. Er doen zich echter situaties voor waarin de arts geen mogelijkheden meer heeft om de zieke te behandelen. Bijvoorbeeld bij ver voortgeschreden kanker. Als de patiënt daar dan ondraaglijk onder lijdt, dan kan het zijn dat deze de arts verzoekt om hem uit zijn lijden te verlossen door het toepassen van euthanasie.

Lang voordat er een euthanasiewet was gebeurde dat al, en sommige artsen stemden hierin toe. Zij deden dit in de overtuiging dat het in deze situatie te zien is als de beste hulpverlening aan de patiënt.

-

Het feit dat er in de tegenwoordige tijd opener over euthanasie gedacht wordt heeft er toe geleid dat meer mensen een verzoek tot euthanasie doen

Zorgvuldigheid

Om een aanklacht wegens een misdrijf te vermijden werd als doodsoorzaak door de arts vaak een natuurlijke dood opgegeven. Uiteraard is dat onjuist en ongewenst. Daarom kwam er in de jaren tachtig van de vorige eeuw een overleg tot stand tussen artsen en (hoofd)officieren van justitie.

Dit overleg, waarbij ik als GGD-arts betrokken ben geweest, leidde er toe dat er afspraken kwamen over zorgvuldigheidscriteria bij de toepassing van euthanasie. Een arts die euthanasie toepaste met inachtneming van deze regels werd niet vervolgd. Deze regeling bleek goed te werken, en later volgde een wettelijke regeling.

Het feit dat er in de tegenwoordige tijd opener over euthanasie gedacht wordt heeft er toe geleid dat meer mensen een verzoek tot euthanasie doen. Onder hen zijn ook mensen met een psychische ziekte en mensen die gezond zijn maar bang zijn op oudere leeftijd dement te worden en dan in een verpleeghuis opgenomen te moeten worden.

Volle verstand

Een drietal zorgvuldigheidscriteria wordt bij de verzoeken opgerekt. Ten eerste het feit dat de euthanasiewet mensen op het oog heeft die ten gevolge van ziekte niet lang meer te leven hebben. Ten tweede het feit dat iemand bij zijn volle verstand het verzoek zou moeten doen. Nu menen sommigen al dat het voldoende is dat iemand bij zijn volle verstand een euthanasieverzoek op schrift stelt dat later uitgevoerd moet worden als de verstandelijke vermogens zijn afgenomen.

En ten slotte het criterium van ondraaglijk lijden. Is het voldoende dat iemand zegt: 'Ik kan dit lijden niet dragen'? Naar mijn mening moet het voor de omgeving en de arts invoelbaar zijn.

-

Lijden is een beleving, en het lijden kan pas goed beoordeeld worden op het moment dat het zich voordoet

Ondraaglijk lijden

Nog erger wordt het als iemand in volle gezondheid stelt dat een bepaalde situatie voor hem/haar tot ondraaglijk lijden zal leiden. Lijden is een beleving, en het lijden kan pas goed beoordeeld worden op het moment dat het zich voordoet.

Veel mensen nemen zich voor dat ze niet verder willen leven als ze met dementie in een verpleeghuis opgenomen moeten worden. Ik kom al enkele jaren dagelijks op een psychogeriatrische afdeling van een verpleeghuis. Daar ontmoet ik wel mensen die zich ongelukkig voelen omdat ze daar opgenomen zijn, maar nooit iemand die op mij de indruk maakt ondraaglijk te lijden.

Euthanasie kan een uitweg zijn in situaties van echt ondraaglijk lijden. De beoordeling om al of niet tot euthanasie over te gaan ligt bij de arts.

Van een recht op euthanasie is geen sprake.

Peter Gerlagh, gepensioneerd sociaal geneeskundige.